

Áhrif erlendrar fjárfestingar á ferðapjónustu

Greiningardeild Arion banka

Helstu forsendur:

- M.v. 2 hótél á vegum fjárfestisins Huang Nubo (eitt í RVK og eitt á Grímsstöðum – samtals 500 herbergi) og hótél við hlið Hörpu (250 herbergi).

	2012	2013	2014	Alls
3 hótél				
750 herbergi				
Fjárfesting (m.kr.)	10.833	10.833	10.833	32.500
Þ.a. vinnulaun (m.kr.)	4.333	4.333	4.333	13.000
Ársverk á framkvæmdatíma	633	633	633	1.900
Afleidd störf á byggingartíma	250	250	250	750
Endanleg störf tengd hótélum				1.300 -1.600

Heimild: Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

Milljón ferðamenn eða milljón á ferðamann?

- Núverandi stefna er óumhverfisvæn

- Hugmyndir um stóraukna fjárfestingu erlendra aðila í ferðaþjónustu myndu auka bæði fjölda og flóru ferðamanna til landsins. Hins vegar skiptir hér mestu hvers konar ferðamenn við fáum til landsins. Magn er ekki jafnt og gæði:
 - **Hrein viðbót:** Einn fjárfestir leggur áherslu á að kynna landið fyrir hópum frá Asíu sem hafa hingað til ekki sótt landið nema í litlum mæli. Einungis um 1,5-2% af núverandi ferðamönnum koma nú frá Asíu – sem yrði því hrein viðbót við þá ferðamenn sem sækja landið heim.
 - **Nýr markhópur, meiri gjaldeyrstekjur:** Síðustu ár hafa tekjur á ferðamann minnkað talsvert. Markhópur nýrra hótela er fyrst og fremst auðugir einstaklingar, sem munu skila umtalsvert meiri gjaldeyrstekjum en hinn almenni ferðamaður sem sækir nú landið heim.
 - **Minna rask fyrir náttúruna:** Ef hugmyndir um stóraukinn fjölda ferðamanna (ein milljón árið 2020) ganga eftir er ljóst að ágangur á íslenska náttúru verður umtalsverður. Með því að auka „gæði“ ferðamanna (gæði umfram magn) má auka tekjur með minna raski fyrir náttúruna. Markmiðið ætti því umfram allt að vera að skapa hér grundvöll fyrir ferðaþjónustu sem trekkir að efnameiri einstaklinga.

Himnasending fyrir fjárfestingu?

- Lítið í pípunum á árunum 2012-2014

- Erlend fjárfesting í ferðaþjónustu á næstu árum myndi brúa að hluta fyrirsjáanlegt gat í fjárfestingu á árunum 2012-2014:
 - **Fjárfesting í lágmarki:** Flest bendir til þess að fjárfesting verði áfram í sögulegu lágmarki. Þær framkvæmdir sem skoðaðar eru hér gætu skilað um 0,6% aukningu í landsframleiðslu (VLF) á ári hverju á meðan framkvæmdum stendur.
 - **Hluttur ferðaþjónustu í VLF:** Talið er að ferðaþjónusta skili um 6% til landsframleiðslu Íslands, en mælingar benda til þess að óbeint framlag atvinnugreinarinnar til VLF sé um 15%. Hótelframkvæmdirnar gætu aukið fjármunamyndun í ferðaþjónustu um 50%.

Skilur eftir sig mörg störf

- Í geirum sem eiga undir högg að sækja

- Útlit er fyrir aukið atvinnuleysi innan byggingargeirans enda stórum mannaflsfrekum verkefnum á borð við Hörpu lokið. Fá verkefni eru í pípunum eins og staðan er í dag:
 - **Bein störf á framkvæmdatíma:** Bygging lúxushótela er mannaflsfrek og skapar fjölmörg bein og óbein störf á framkvæmdartíma. Ætla má að fjárfesting í lúxushótelum fyrir 30-35 milljarða króna skapi um 1700-2100 ársverk á framkvæmdatíma. Ætla má að afleiddu störfin yrðu að lágmarki helmingur beinna starfa.
 - **Endanleg störf:** Sömuleiðis má ætla að fyrir hvert 5 stjörnu herbergi þurfi a.m.k. tvo starfsmenn. Hótel af stærðargráðunni 250 herbergi myndu því skapa um 500 manns varanlega atvinnu (án afleiddra starfa). Til samanburðar starfa um 500 manns við álverið á Reyðarfirði.
 - **Hörpu lokið:** Framkvæmdin myndi skapa störf þar sem fyrirsjáanlegt er að þörfin sé mest - atvinnuleysi í mannvirkjagerð mun aukast á ný (nema brottflutningur úr landi aukist). Harpa skapaði um 700 störf í lok framkvæmda og má segja að ef af hótelframkvæmdum verði yrðu þær a.m.k á við eina Hörpu. Um 12% atvinnulausra er vinnuafli úr mannvirkjagerð.

Gjaldeyrissköpun til framtíðar?

- Langtímafjárfesting sem samrýmist markmiðum um afnám hafta

- Bein erlend fjárfesting skapar gjaldeyristekjur bæði í nútíð og framtíð:
 - **Vinnulaun:** Gjaldeyrissköpun á meðan framkvæmdum stendur er einna helst bundin við vinnulaun. Ætla má að um 35-40% af fjárfestingu í hágæða hótélum séu vinnulaun. Því má áætla að gjaldeyrissköpunin verði á bilinu 11-13 milljarðar króna á meðan framkvæmdum stendur.
 - **Framtíðartekjur:** Erfiðara er að áætla þær gjaldeyristekjur sem eftir verða þegar framkvæmdum lýkur og starfsemi hefst. Vissulega veltur það að stóru leyti á því hvernig heppnast að markaðssetja starfsemina. Ef við gefum okkur að nýting á umræddum 750 hótélherbergjum verið svipuð og almennt er á Íslandi (53% nýtingarhlutfall) og að þeir séu tilbúnir til að eyða meiru en almennir ferðamenn þá má gróflega skjóta á að þeir myndu auka hér gjaldeyristekjur um 18 ma.kr. á ári. Á þá eftir að telja möguleg hliðaráhrif.
 - **Afnám gjaldeyrishafta:** Í dag sitja fastir 400 milljarðar króna í eigu erlendra aðila. Ljóst er að þeim verður ekki skipt út á svipstundu. Helsta lausnin til frambúðar er að laða hingað til lands erlenda langtímafjárfesta.

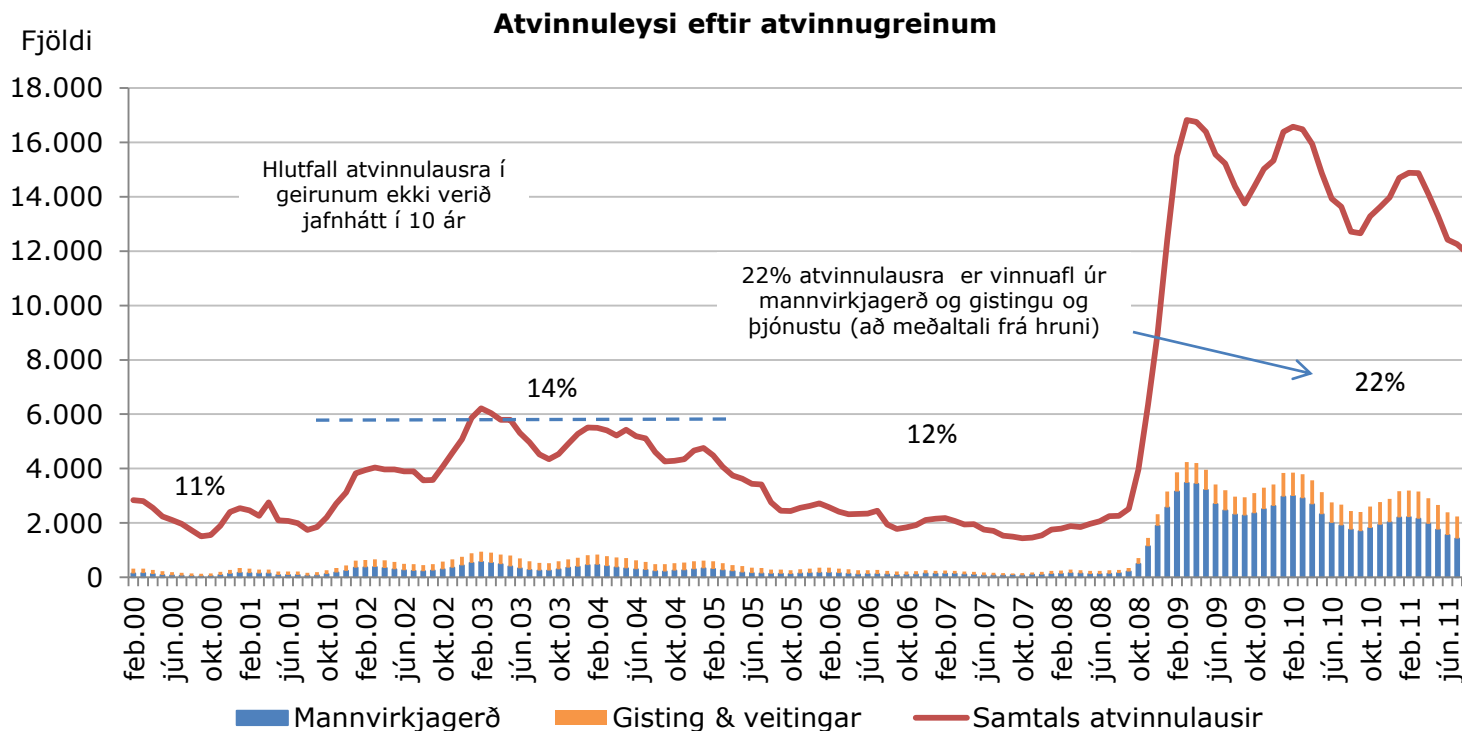

I. Hluti – Byggingartími

2012-2014

Atvinnuleysi – framkvæmdir nauðsynlegar

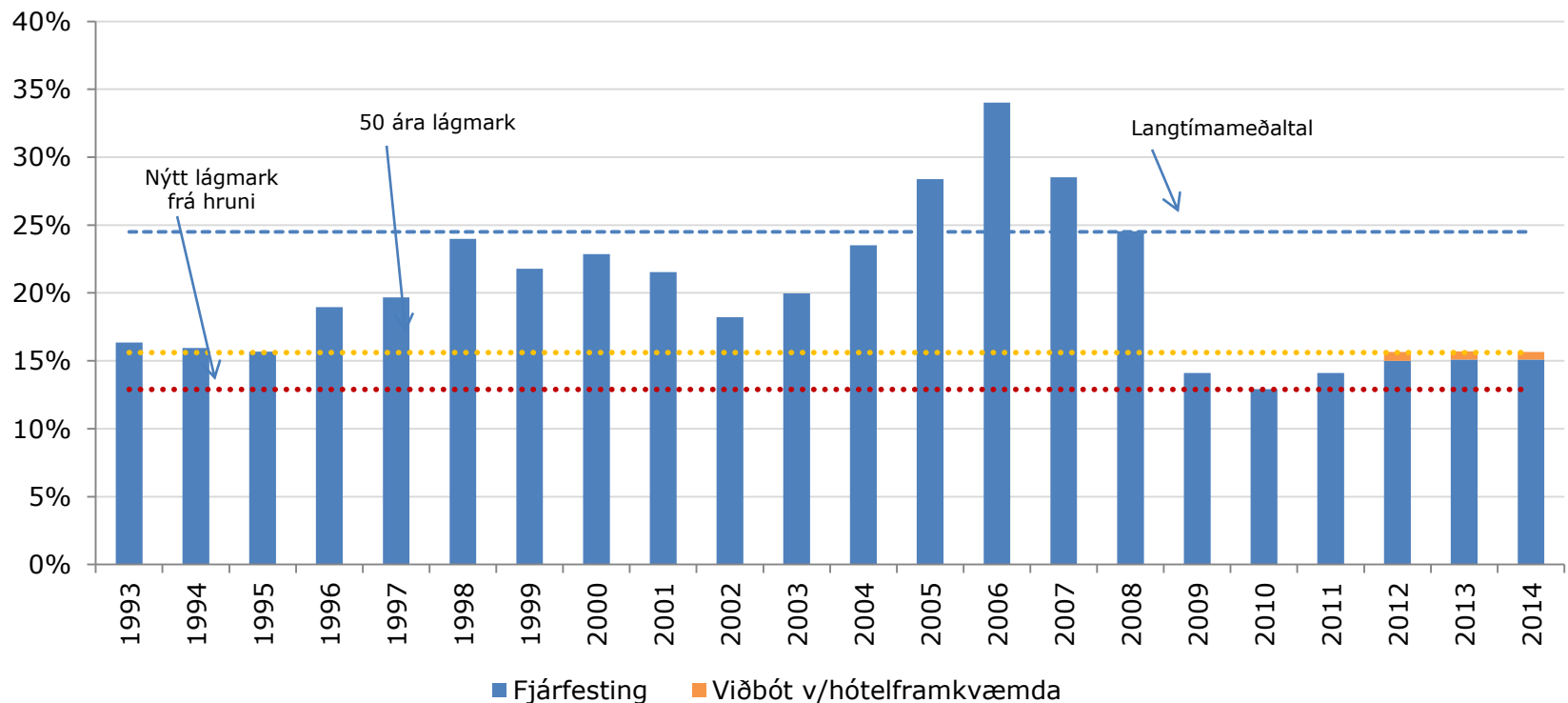
Hlutfall atvinnulausra í mannvirkjagerð og þjónustugeirum tengdum gistingu og veitingum, af heildarfjölda atvinnulausra, hefur aldrei verið hærra. Núverandi atvinnuleysisskellur kemur hlutfallslega verr niður á þessum atvinnugreinum en áður. Framkvæmdaþörfin er því mikil.

Heimild: Hagstofa Íslands

Fjárfesting – nýtt lágmark

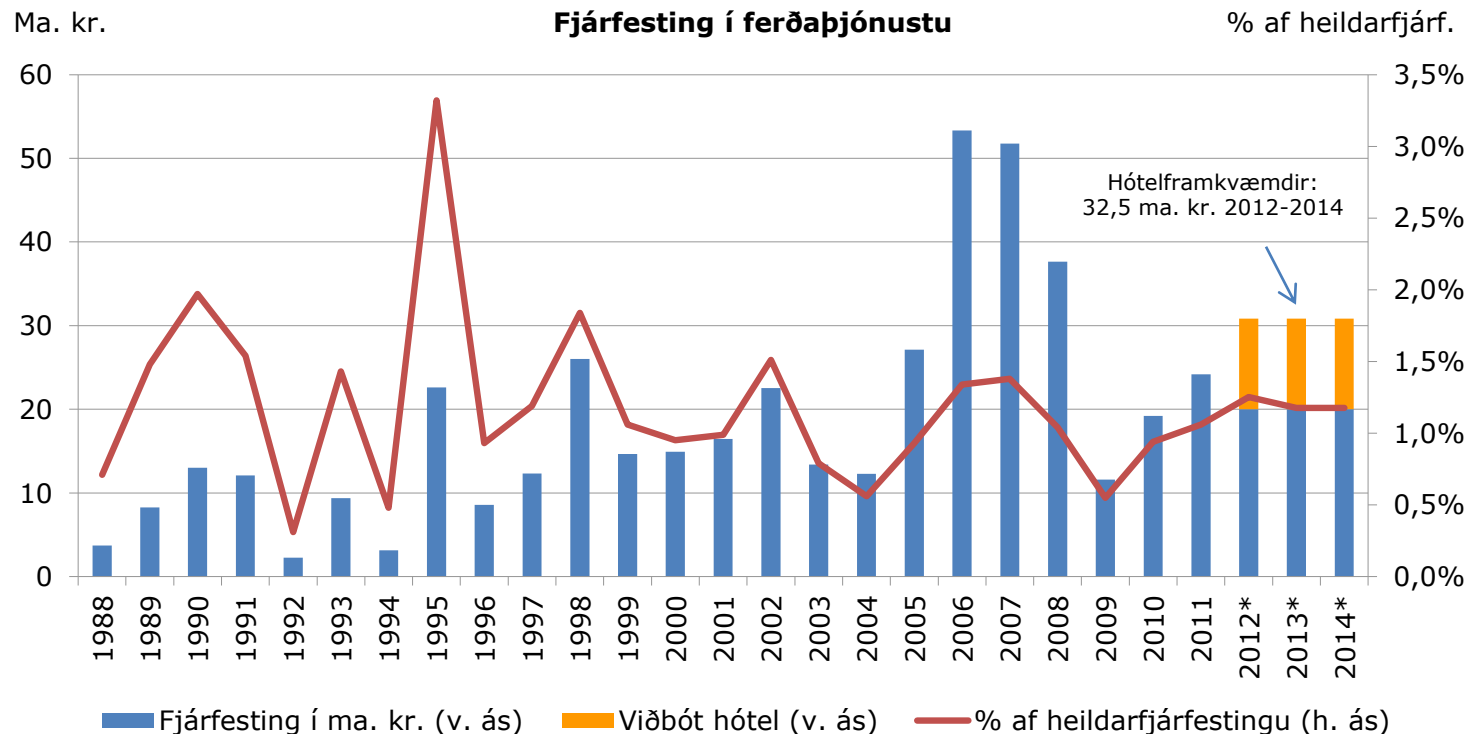
Nýbygging hótela gæti skilað um 0,6% aukningu í heildarfjárfestingu (sem % af VLF) á ári. Kann að vera lítið hlutfall af heildarfjárfestingu hagkerfisins. Hún er hins vegar mikil ef hún er sett í samhengi við fjárfestingu innan ferðaþjónustunnar.

Heimild: Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

Áhrif framkvæmda á ferðapjónustu

Talið er að ferðapjónusta skili um 6% til landsframleiðslu Íslands, en mælingar benda til þess að óbeint framlag atvinnugreinarinnar til landsframleiðslu sé um 15%. Hótelframkvæmdir gætu aukið fjármunamyndun í ferðapjónustu um 50%. Því er ljóst að áhrifin af slíkri framkvæmd eru töluverð.

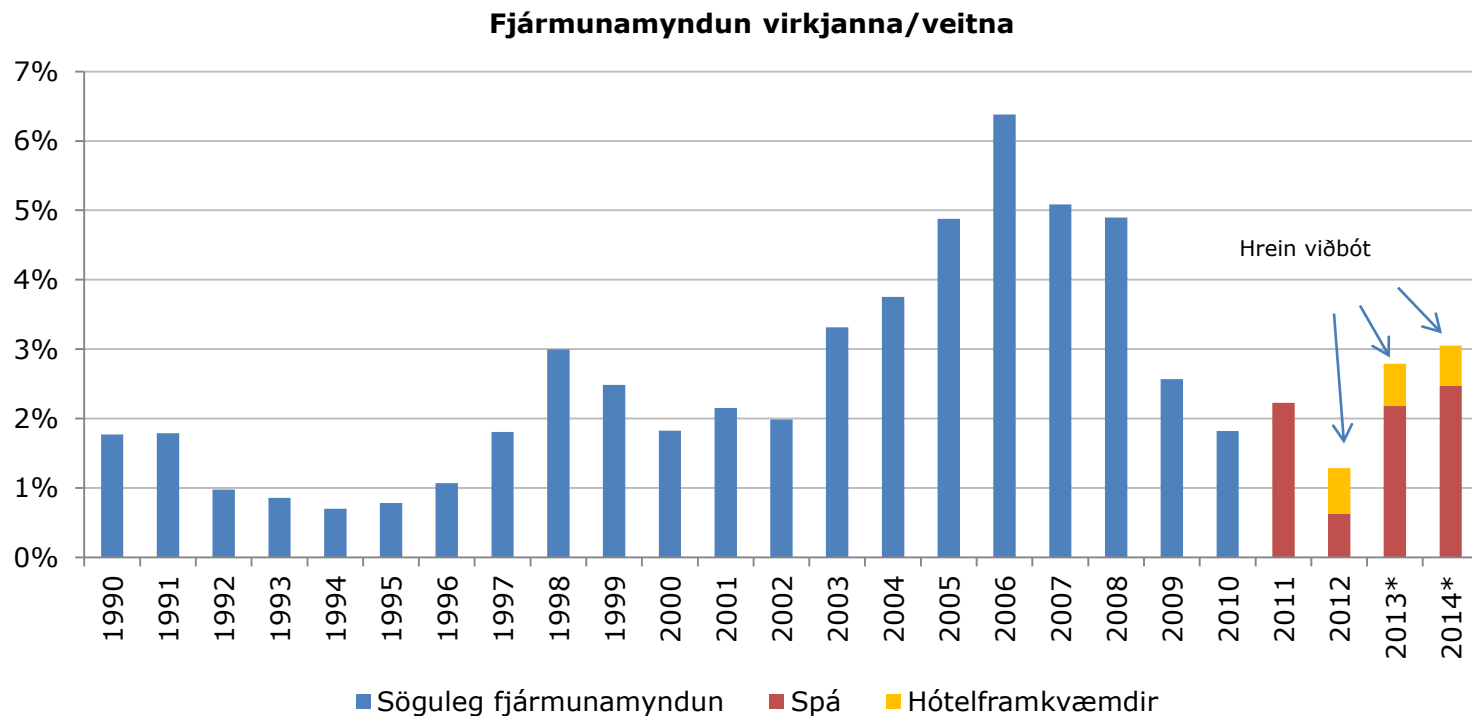

*Spá WTTC

Heimild: WTTC, Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

Fjárfesting – lítið í pípunum á næstu árum

Ef fjárfestingar í hótélum eru settar í samhengi við fjárfestingar í stóriðju á næstu árum þá er ljóst að um talsverða viðbót er að ræða.

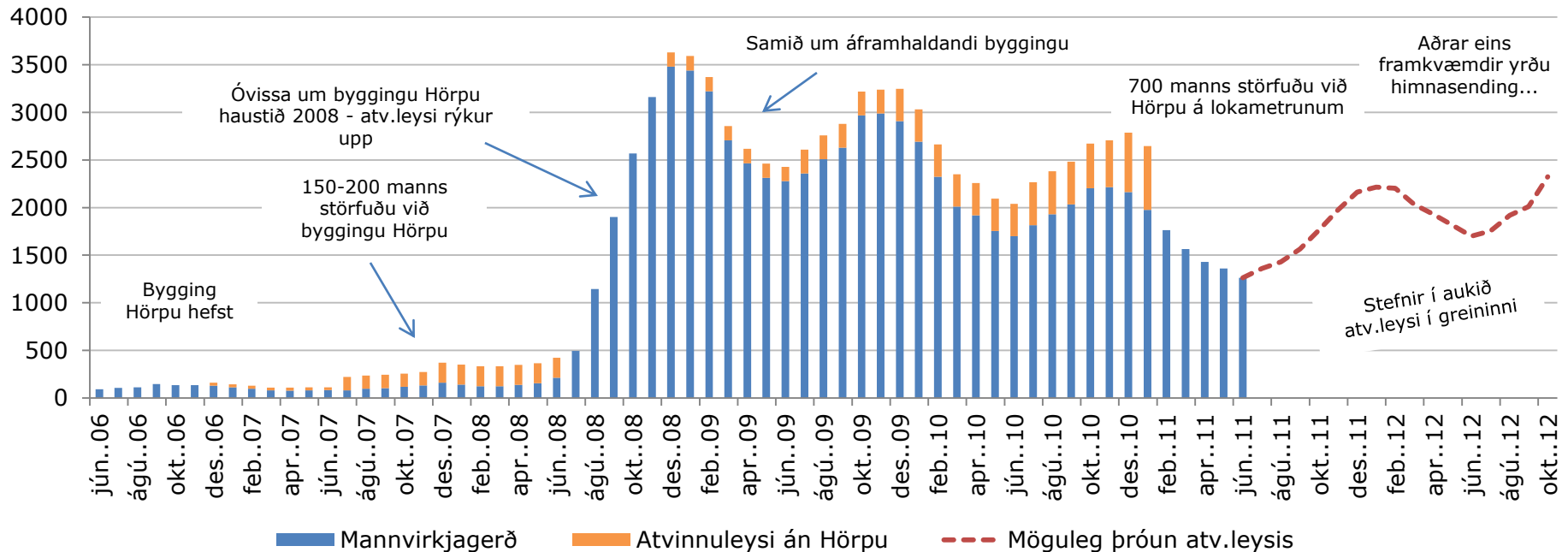

Heimild: Hagstofa Íslands, Rammaáætlun og Greiningardeild Arion banka

Hótelframkvæmdir í anda Hörpu

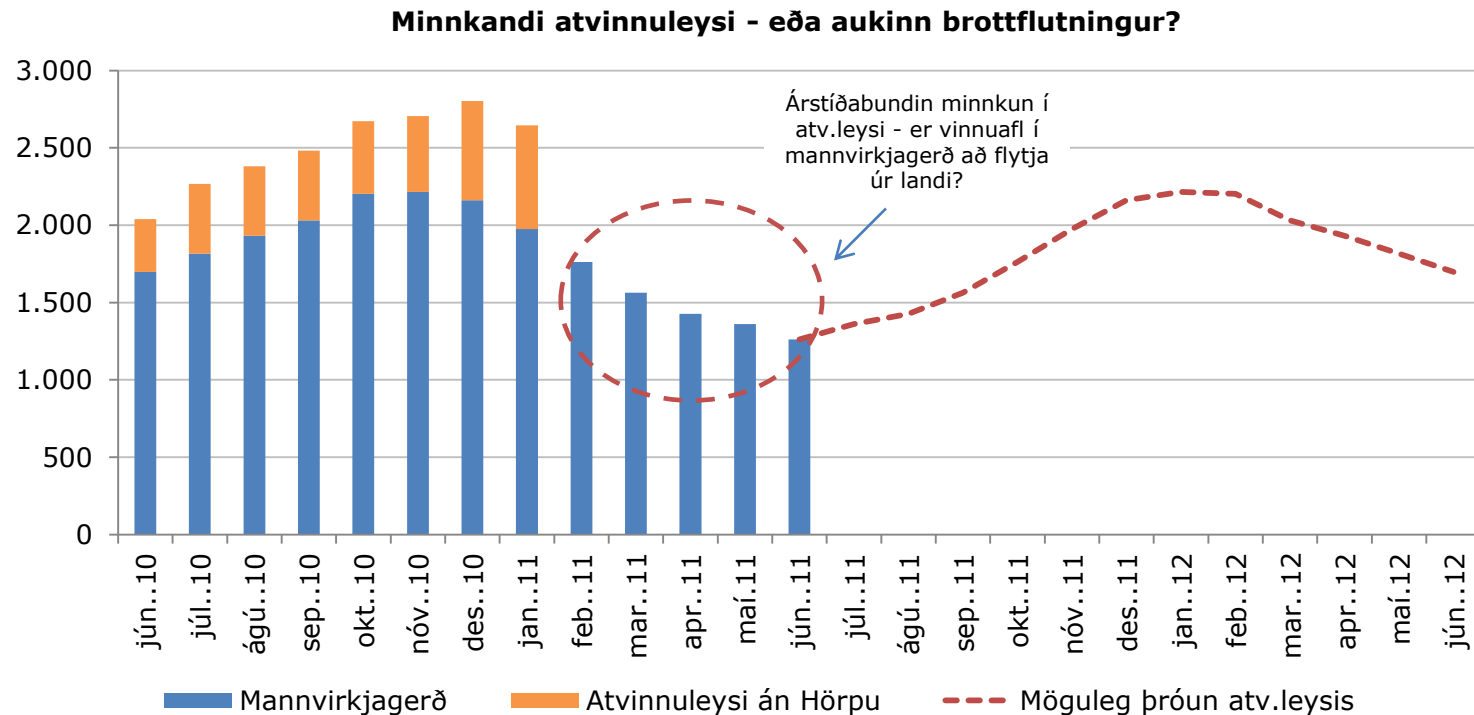
Áhrifin af hótelframkvæmdum gætu orðið svipuð og áhrif af byggingu **Hörpu**. Fjármagnið kemur þar að auki að verulegu leyti að utan.

Fjöldi atvinnulausra í mannvirkjagerð - Áhrif framkvæmda
- 3. mánaða töf

Heimild: Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

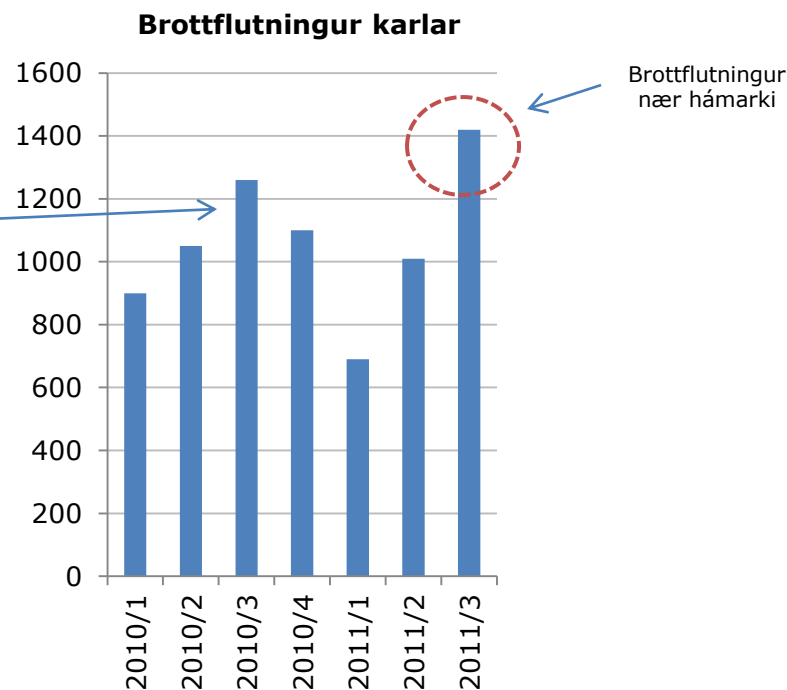
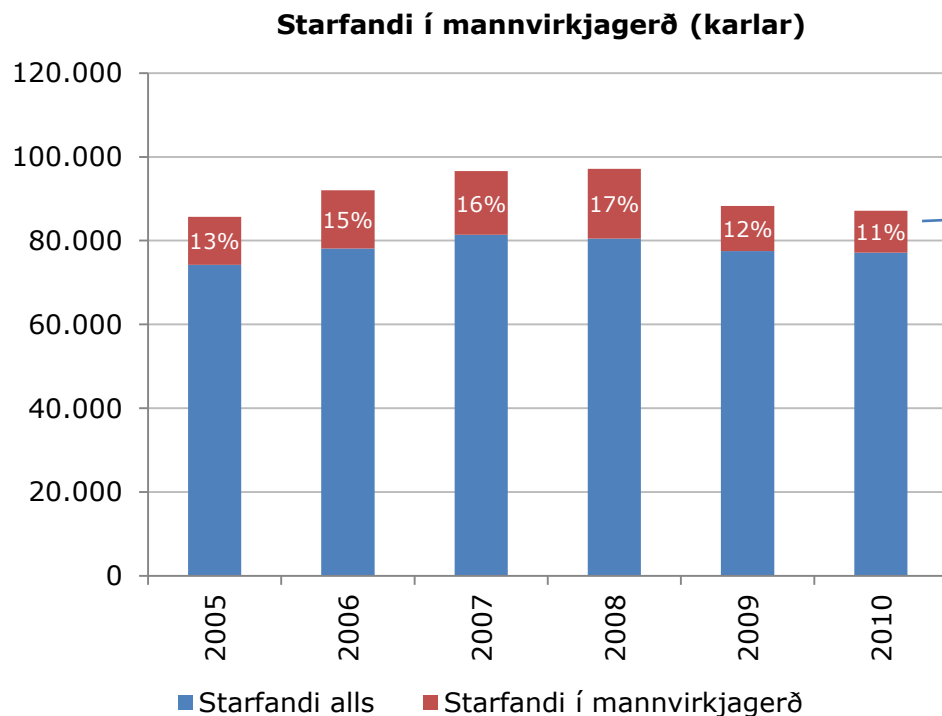
Atvinnuleysi hefur enn ekki aukist í mannvirkjagerð

Heimild: Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

Starfandi einstaklingum í mannvirkjagerð fer fækkandi

Brottflutningur karla (meirihluti starfandi í mannvirkjagerð) frá landinu hefur aukist á 3. ársfjórðungi 2011. Atvinnuleysi hefur enn ekki tekið kipp.

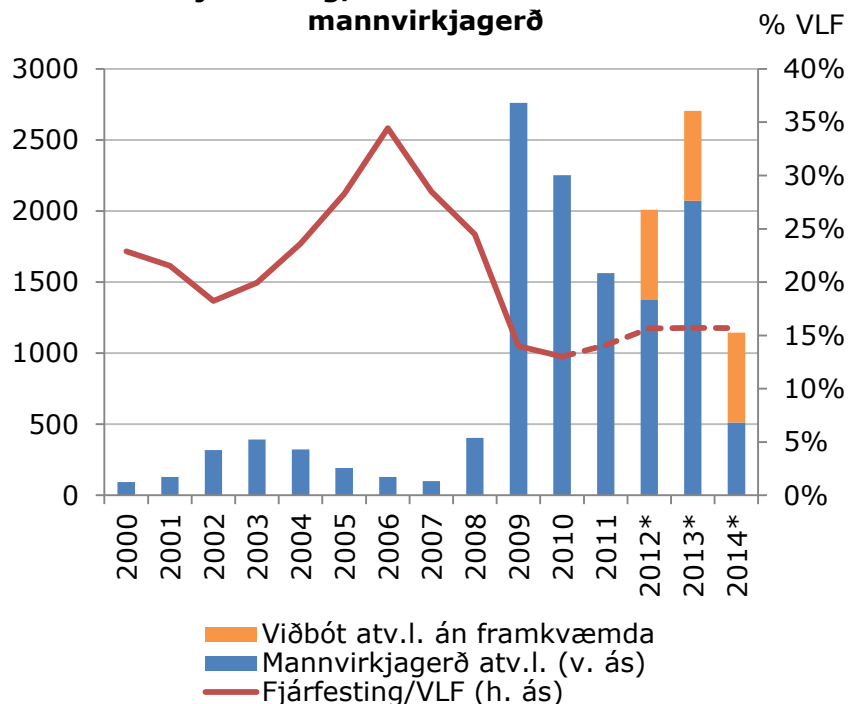

Heimild: Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

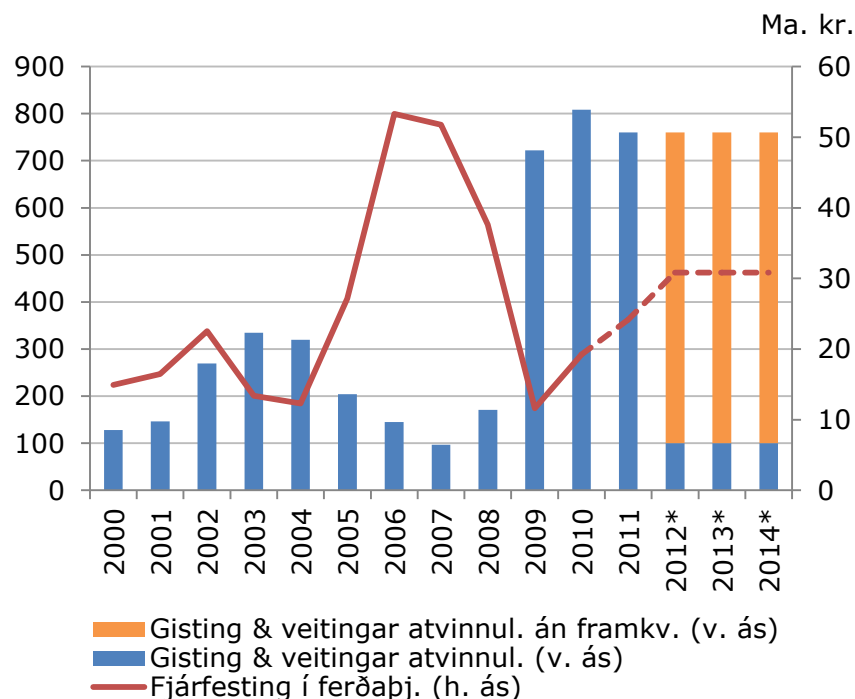
Mannvirkjagerð & ferðapjónustan...

...hafa fundið fyrir minnkandi fjárfestingu. Lágmark í fjárfestingu hefur skilað sér í hámarki í atvinnuleysi í báðum atvinnugreinum

Fjárfesting/VLF & atvinnulausir í mannvirkjagerð

Fjárfesting í ferðapjónustu & atvinnulausir

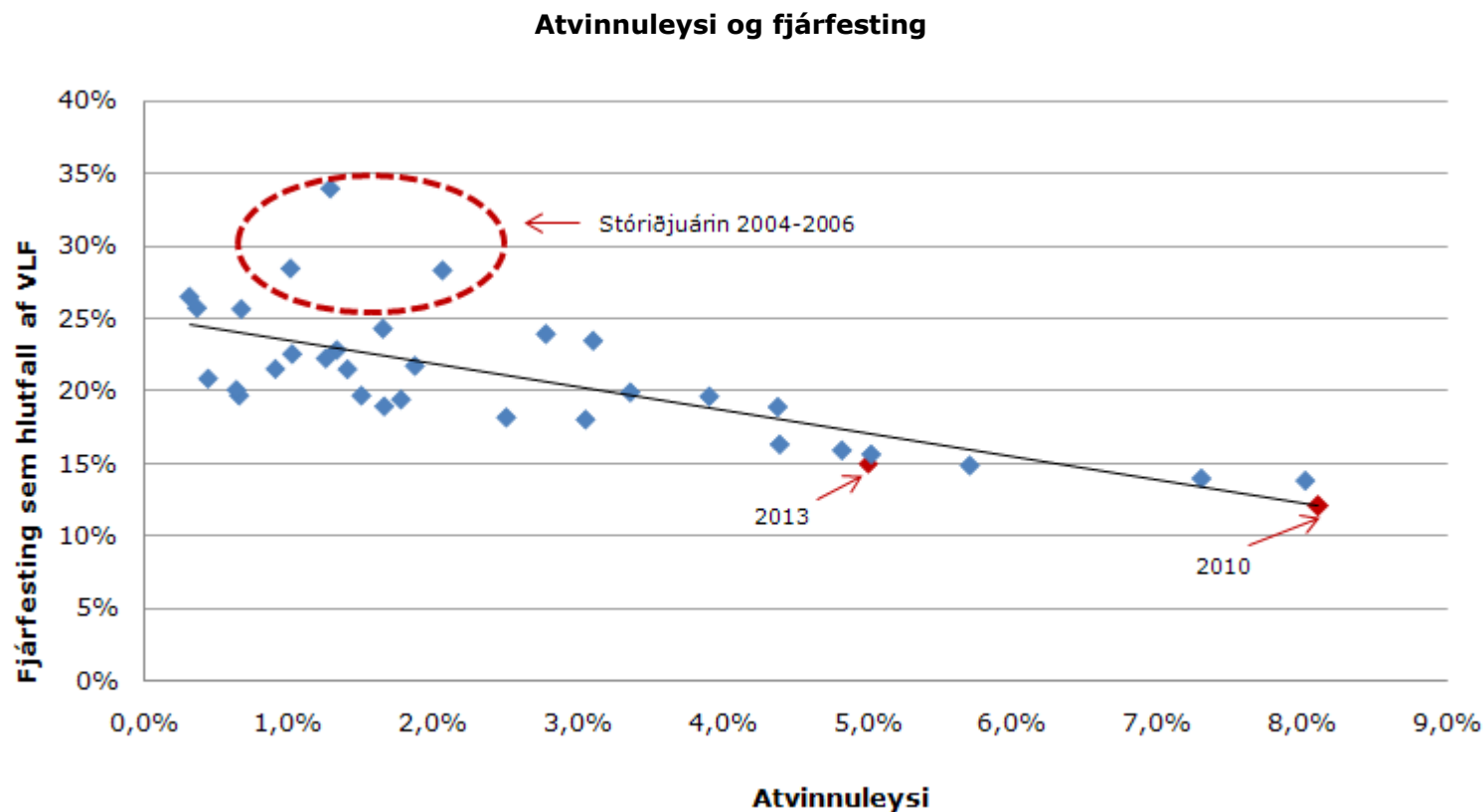

*Spá

Heimild: WTTC, Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

Skýrt samband atvinnuleysis og framkvæmda

Við þurfum að færa okkur upp eftir kúrfunni. Slíkt er ekki mögulegt án aukinnar fjárfestingar.

Heimild: Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

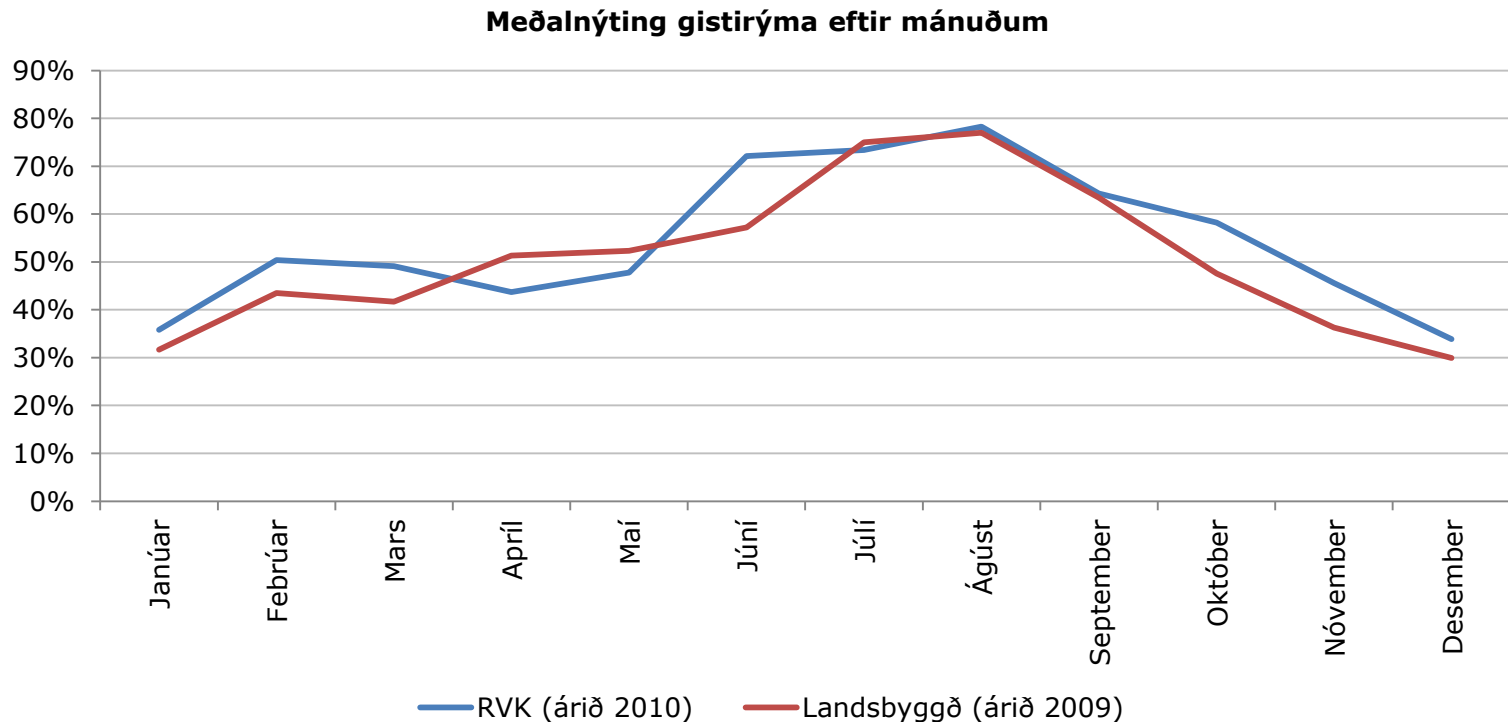

II. Hluti – Sparsamir ferðamenn

Nauðsyn þess að Ísland laði að sér eyðslumeiri ferðamenn

Þurfum við fleiri ferðamenn?

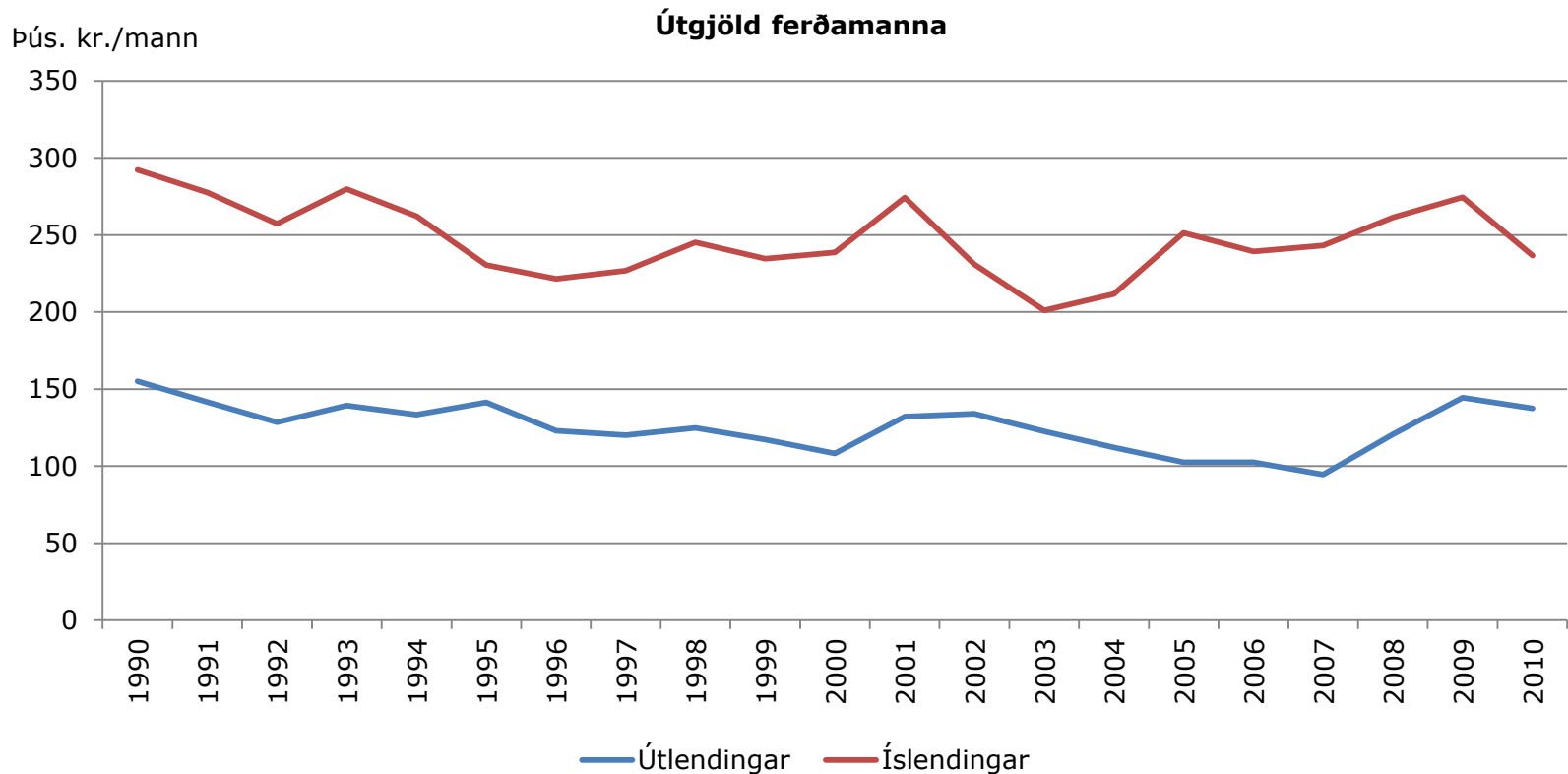
Nýting er tæplega 80% yfir sumartímann. Stefnt er að því að fjölga ferðamönnum yfir veturinn. En viljum við fjölga ferðamönnum hvað sem það kostar? Magn er ekki ávísun á gæði.

Heimild: Ferðamálastofa

„Of hagkvæmir“ ferðamenn til Íslands?

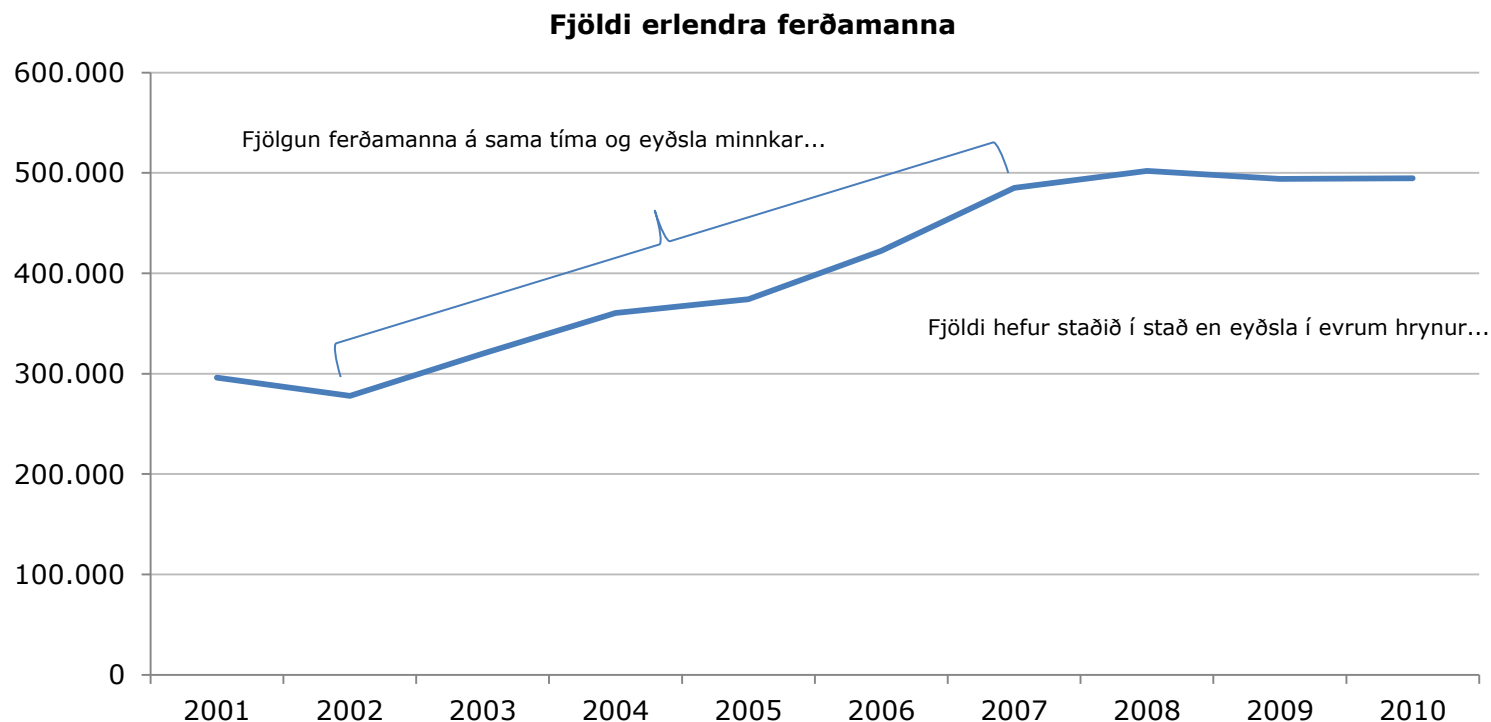
Útlendingar sem koma til Íslands eyða talsvert minna á ferðalögum sínum en Íslendingar erlendis.

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands og Greiningardeild Arion banka

Fjölgun ferðamanna hefur sína fylgifiska...

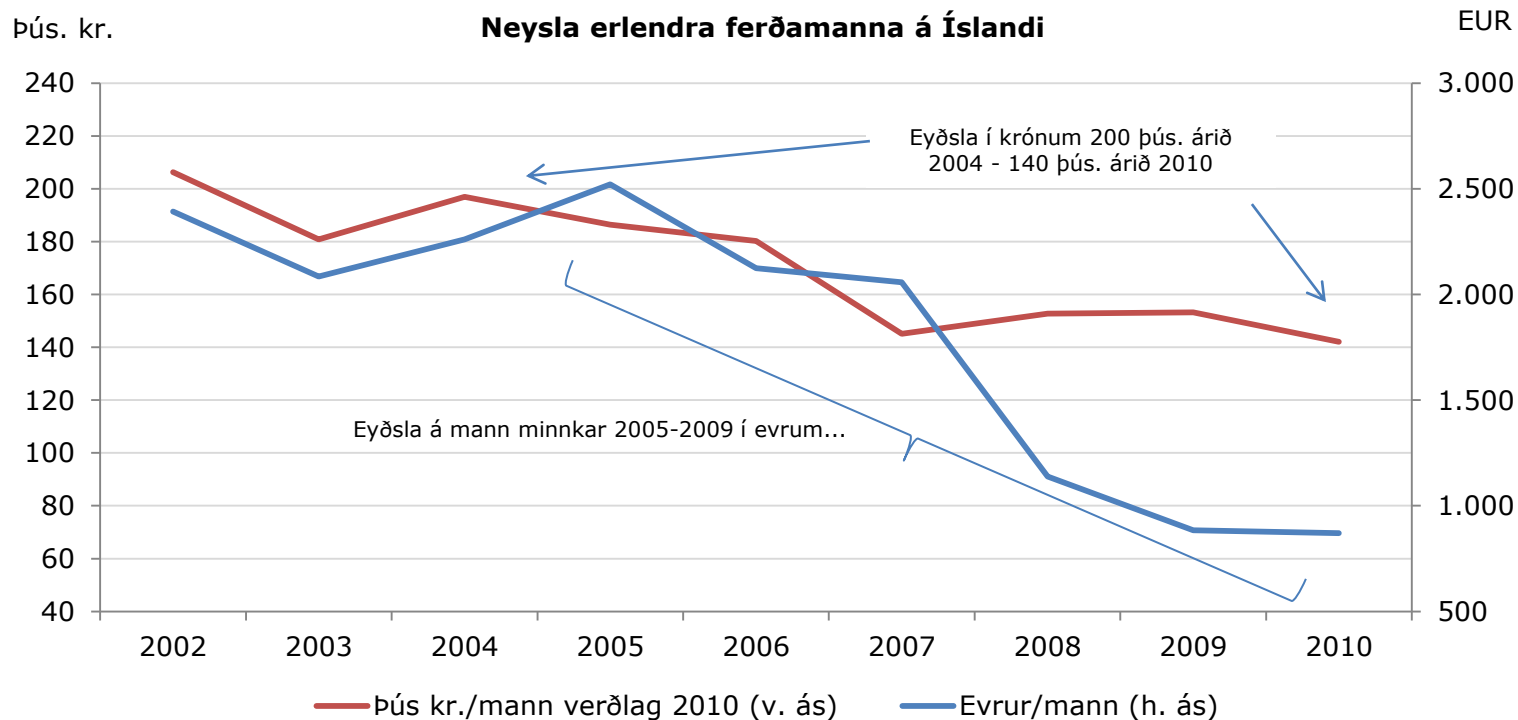
...eðlilega þá þýðir aukinn fjöldi ferðamanna meiri ágang á íslenska náttúru

Heimild: Hagstofa Íslands

Sparneytnari ferðamenn

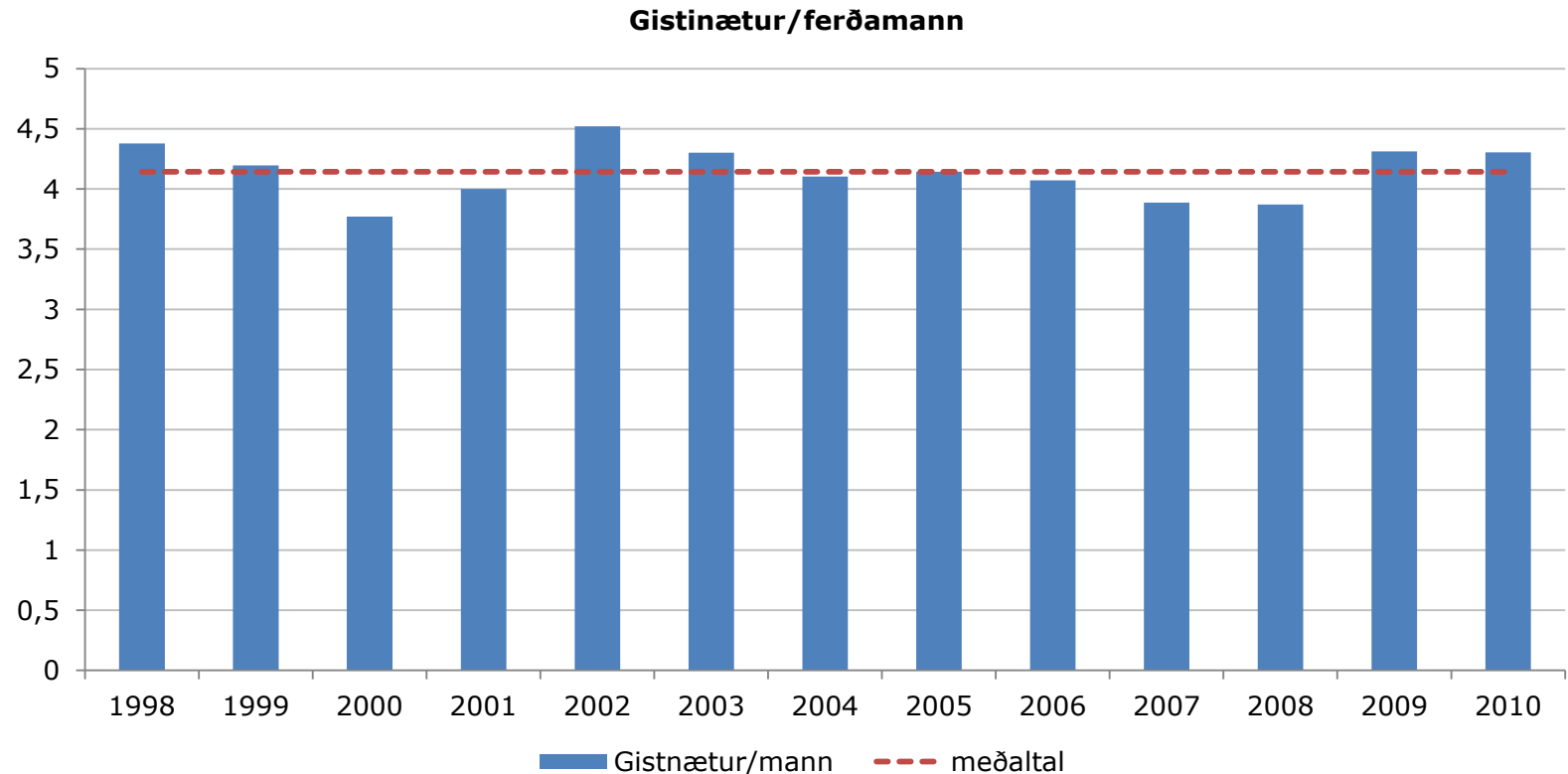
Á sama tíma og ferðamönnum hefur fjölgað hefur eyðsla ferðamanna í evrum og krónum talið minnkað. Þessi mælikvarði tekur þó ekki tillit til dvalarlengdar og segir e.t.v. lítið einn og sér...

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands og Greiningardeild Arion banka

...en við nánari athugun kemur í ljós

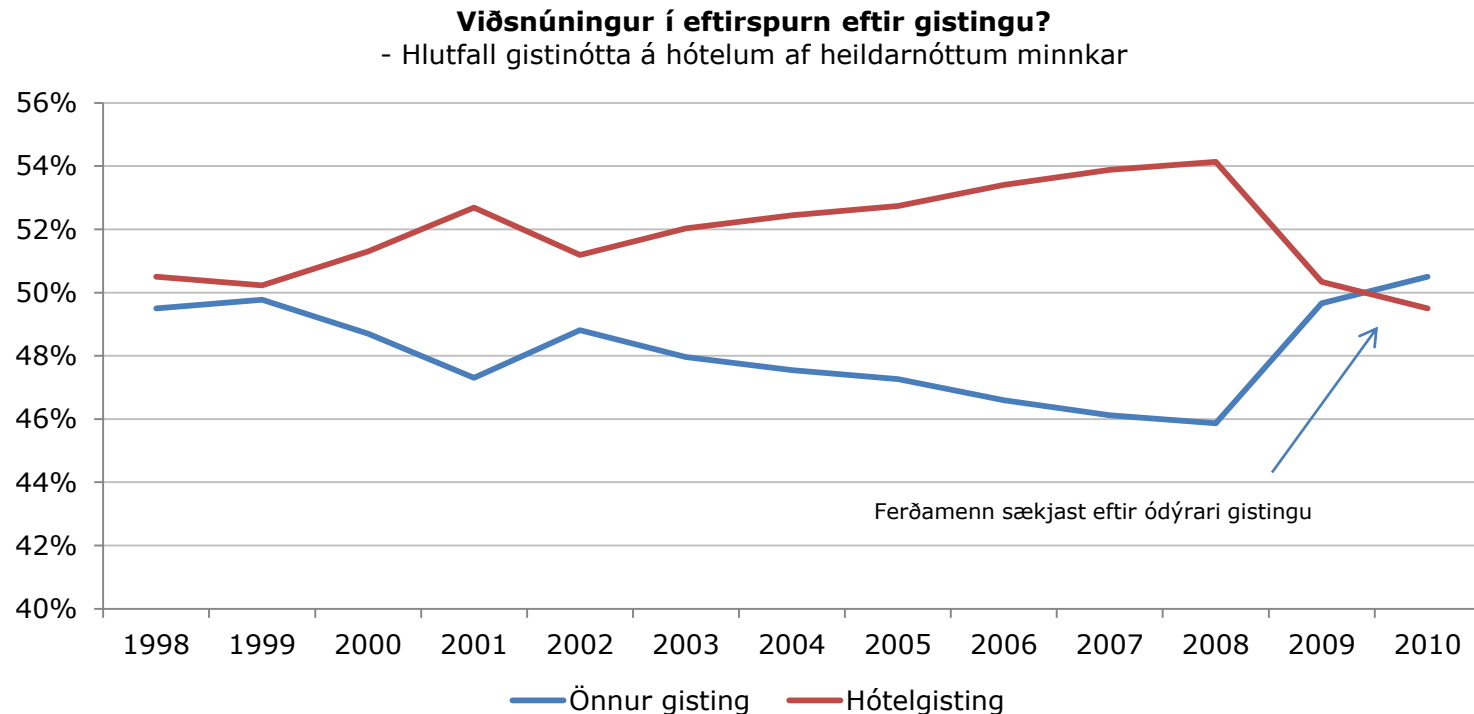
...að dvalartími ferðamanna hefur lítið breyst. Sumir dvelja eflaust styttra en áður, en lengd dvalar annarra ferðamanna virðist vega þar upp á móti.

Heimild: Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

„Heitur reitur“ fyrir sparneytna ferðamenn

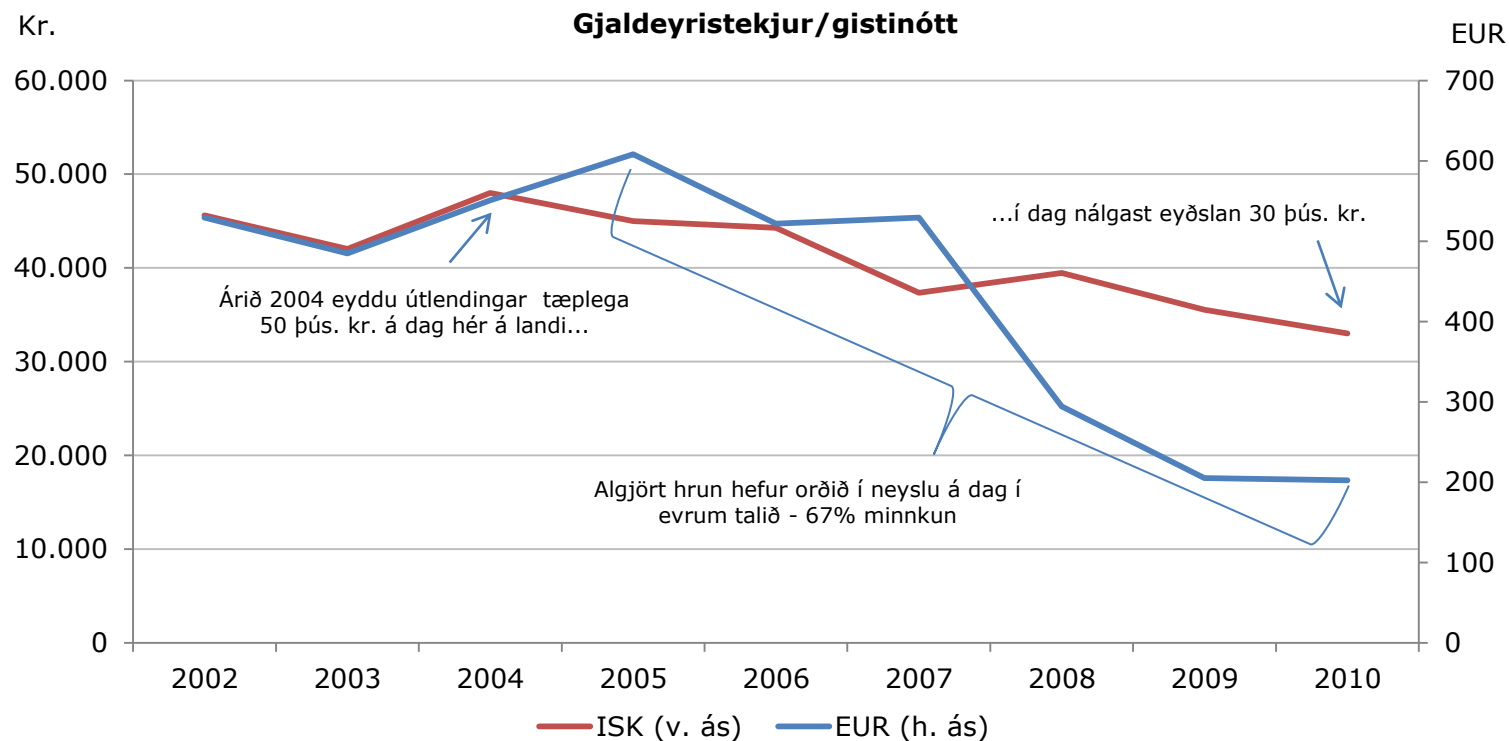
Eftirspurn hefur aukist eftir gistirýmum sem flokkast ekki undir hótél. Gögn benda einnig til þess að verð á hótélherbergjum hafi lækkað.

Heimild: Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

Ferðamenn eyða minna og minna

Breytir þar litlu hvaða mælikvarði er notaður. Samdráttur mælist í krónum og evrum ef horft er á neyslu erlendra ferðamanna á dag.

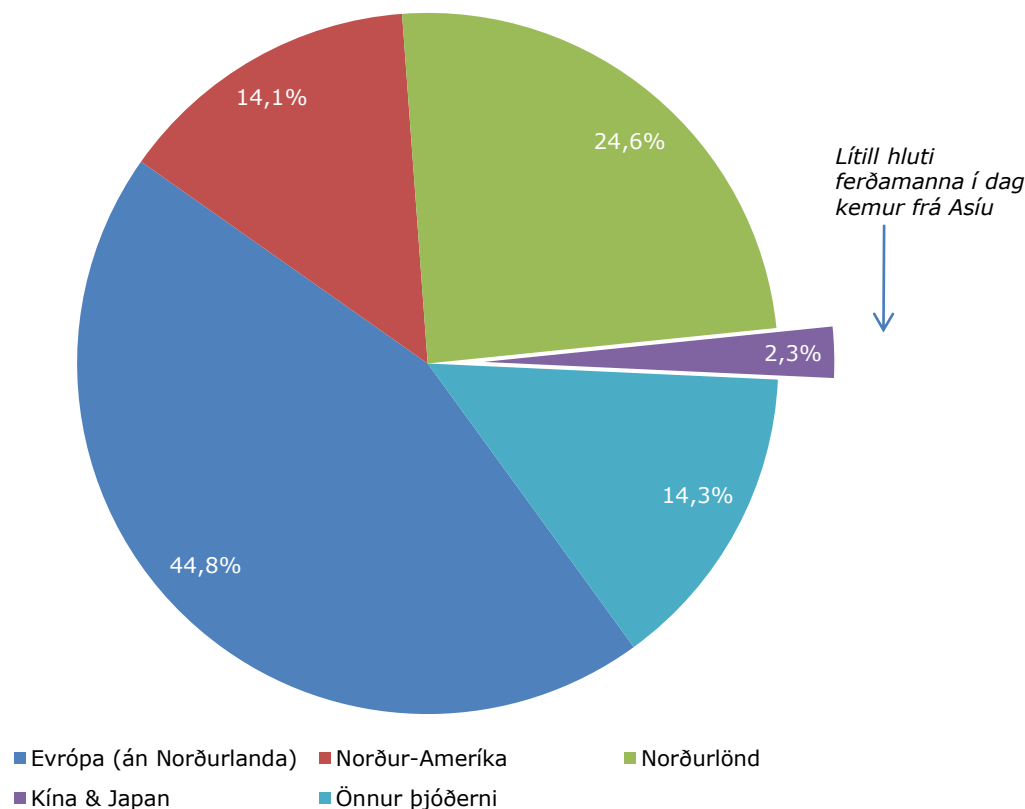

Heimild: Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

Ferðamannaflóran – meiri fjölbreytni

Ferðamenn frá Asíu eru nær ósnert auðlind. Færa má sterk rök fyrir því að aukinn straumur þessara ferðamanna yrði hrein viðbót við núverandi ferðamannaflóru og því um takmörkuð ruðningsáhrif að ræða – lítil sem engin áhrif á önnur hótél. En talsverð áhrif (jákvæð) á starfsemi og fyrirtæki í ferðaþjónustu.

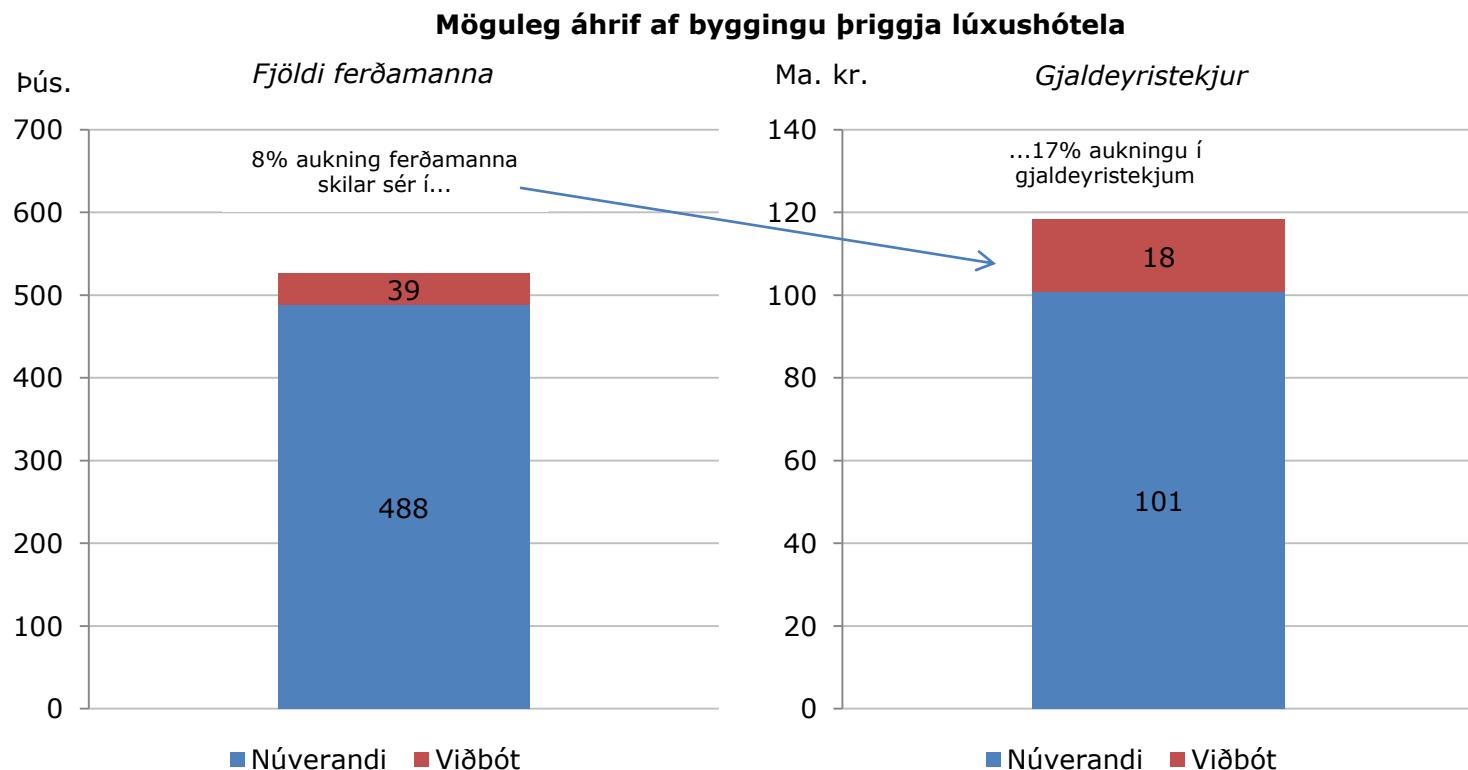
Brottfarir farþega frá Keflavíkurflugvelli - þjóðerni

Heimild: Hagstofa Íslands

Aukinn gjaldeyrir á hvern ferðamann

Þau hótél sem fyrirhugað er að byggja hér á landi hafa það markmið að laða að tekjuhærri ferðamenn. Mögulegt yrði að auka gjaldeyristekjur án þess að fjölgun ferðamanna gangi of nærri náttúrunni.

Heimild: Hagstofa Íslands og Greiningardeild Arion banka

Fyrirvari

Efni og innihald þessarar útgáfu er unnið af starfsmönnum Greiningardeildar Arion banka hf. Greiningardeild styðst þar við upplýsinga- og fréttaveitur, innlendar og erlendar, sem hún telur áreiðanlegar ásamt eigin úrvinnslu og mati á opinberum upplýsingum. Arion banki hf. tekur hvorki ábyrgð á nákvæmni upplýsinganna né viðskiptum sem byggð eru á þeim. Í því sambandi er bent á að umfjöllun greiningardeildar getur verið stytta útgáfa viðameiri greininga og rannsókna og forsendur á fjármálamörkuðum breytast ört. Ráðgjöf og spár greiningardeildar geta því breyst án fyrirvara en þær endurspeгла skoðanir starfsmanna greiningardeildar á þeim tíma sem þær eru settar fram. Þeim sem hafa hug á viðskiptum er bent á að hafa samband við sérfræðinga Arion banka hf. áður en ákvörðun er tekin.